

mulier frequenter Communionem suscipit, reddat et communicet; si autem raro, ipsa virum precetur ut pro illa die abstineat; at si rogatio non proficit, adhuc communicet, nisi ea redditione magnam patiatur perturbationem, et ipsa non conetur repellere (1). Debitum autem reddere in die Communionis post ipsius acceptionem excusatur ab omni culpa. Petere vero post Communionem, alii dicunt esse veniale, et quidem probabiliter, nisi justa subsit causa, sed communius Sanch. Nav. Viet. et Tam. sentiunt id esse tantum consilii (2).

58. Ad corporis dispositionem etiam spectat ad Communionem non accedere cum aliqua externa immunditia notabili, et quæ facile auferri potest, quia si est occulta, aut perpetua et involuntaria, ut esset lepra, aut scabies, hæc non impedit, ut dicunt dd. communiter. Notandum tamen quod sacerdos lepra fœdatus, aut alio morbo laborans qui horrorem affert, prohibitus est celebrare, ut dicitur in c. *Tua nos. de Cler. aegrot.*, pro scandalo, et abominatione populi ut loquitur textus, quare hic secreto bene potest celebrare (3). An mulieres tempore menstrui valeant communicare? Ait Suar. has sub veniali teneri ad differendam Communionem si commode possunt; sed communiter, et probabilius hoc tantum esse consilii putant Palud. Alens. Castr. Salm. et Laym. ex s. Gregorio (apud Laym.), qui de hujusmodi muliere loquens sic dicit: *Si ex veneratione magna percipere non presumit, laudanda est; sed si percipiat non judicanda.* Mulieribus quæ immodeste ad Communionem accedunt, v.g. denudato pectore, bene dicit p. Concina quod Communicatio deneganda est. Insuper convenit ut qui communicat, arma leponat (4). Item notandum quod sacerdos qui more laicorum communicat, aut ex infirmitate aut

(1) Ib. v. quid autem. — (2) N. 274. v. die autem. — (3) N. 275. — (4) Ib. v. an vero.

ex alia causa, debet habere ad collum stolam; et hoc præceptum fuit a Concilio bracarense sub pœna excommunicationis, ut in *can. Ecclesiastica* 9. dist. 23; sed dicunt Azor. Tarr. et Tamb. tale decretum abiisse in desuetudinem. Nihilominus communius, et rectius Suar. Gavant. Bonac. et Barb. non eum damnant de peccato mortali, sed de veniali; tanto magis quod talis ritus expresse præscribitur a Rubrica: *Sacerdotes veracum stola communicent* (5).

CAPUT IV.

De sacrificio missæ.

Videnda quæ dicuntur in examine ordinandorum in appen. 3.

59. *Licetum est recipere stipendium etiam divitibus.*
 60. *Qui pro una Missa recipit duplex stipendium.*
 61. *Quomodo judicatur justum stipendium.*
 62. *Potest exigi majus taxa, sed potest prohiberi minus; an qui accepit minus, possit diminuere Missas.*
 63. *Qui omittit celebrare Missam, quam promisit pro parvo stipendio.*
 64. *Qui paciscitur de stipendio.*
 65. *Qui retinet sibi partem; aut celebrat per alium, collato ei minori stipendio; et cui restituenda est pars retenta.*
 66. *Si elemosyna pinguis data est intuitu personæ.*
 67. *De capellanis.*
 68. *De administratoribus ecclesiarum.*
 69. *Si celebrans partem retentam remittit; et si executor testamenti etc.*
 70. *Qui colligit elemosynas, etc.*
 71. *Qui pervertit Missas.*
 72. *Pro quo debeant applicare Missas curati.*
 73. *Pro quo alii beneficiati, et capellani Monialium, etc.; et an aliquando possint applicare pro aliis, aut abstinere. Si infirmantur etc. De Missa conventuali.*
 74. *An Missæ præscribantur.*
 75. *An capellanus possit mutare ecclesiam, altare, etc. Si non celebrat in altari privilegiato. Si celebrat per alium.*
 76. *De reductione.*
 (5) N. 276.

77. *Deficientibus redditibus, an possit Episcopus diminuere Missas.*
 78. *An possit hoc facere capellanus. De Missis gregorianis.*
 79. *An Religiosus possit applicare contra voluntatem Prælati.*
 80. *An sufficia applicatio habitualis.*
 81. *De applicatione in confuso,*
 82. *De conditionata.*
 83. *Si in die Defunctorum, etc. De altari privilegiato.*
 84. *ad 86. Peccat graviter qui festinanter celebrat.*
 87. *De resolutionibus sacræ Congregationis Rituum.*
 88. *Catalogus Decretorum Sacræ Congregationis.*

59. De Eucharistia ut Sacrificio fuit in examine Ordinand. append. 3. ex n. 95. et seq. et seq.; demtaxat hic adnotabimus nonnulla magis peculiariter circa stipendium et circa Missæ applicationem. Et primo circa stipendium dicimus quod recipere stipendium pro celebranda Missa sit licitum, nemo est qui dubitat, dum s. Thomas dicit (1): *Sacerdos non accipit pecuniam quasi prælium Consecrationis, sed quasi stipendium sustentationis.* Et quia etiam divites mercede digni sunt, cum aliquod opus ponunt præfio dignum, ideoque etiam sacerdotes divites licite exigunt stipendium, ut communiter (contra Cajet. et Silv.) docent Sotus Gerson Suar. Tommassin. Lugo Tourn. Conc. et alii (2). Quod autem non sit simonia principaliter Missam celebrare ob stipendium, locuti fuimus Tr. 4. n. 45. et negavimus ratione ex s. Thoma superius allata, quia tali stipendium non recipitur ut merces rei spiritualis, sed ut sustentatio personæ, quæ operam suam corporalem in Missæ celebratione impendit.

60. Adnotandæ 1. duæ propositiones ab Alexandro 7. proscriptæ, prima n. 8. dicebat: *Duplicatum stipendium potest sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem;* idque post Decretum Urbani VIII. Et ratio est hujus proscriptionis, quia applicatio fructus specialissimi est nimis incerta; nam licet multi dd. id admittant, multi tamen negant, ut Laym. Lugo Suar. Vasq. Tamb., etc. Secunda propositio quæ est 10. dicebat: *Non est contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, et Sacrificium unum offerre; neque etiam est contra fidelitatem, etiam si promittam, promissione etiam juramento firmata, danti stipendium, quod pro nullo alio offeram.* Et ratio hujus proscriptionis est, quia licet probabilis sit sententia Gonet Habert Petroc. Pignatell. Tourn. Cani Salm. etc. et pro ipsis est etiam s. Thomas (3), quod Missa sit valoris infiniti tam intensive quam extensive, quia Sacrificium altaris est idem ac illud Crucis, qui fuit valoris infiniti; et in tantum effectus est finitus, quia finita est hominis capacitas pro quo offertur, unde quisque pro sua capacitate percipit fructum; hoc non obstante, etiam probabilis est sententia opposita s. Bon. Scoti Palud. Ronc. Soti etc., qui dicunt Sacrificium esse valoris finiti tam intensive, quam extensive, ita ut cum applicatur pluribus, minus prodest unicuique, quam cum applicatur pro uno solo (4).

61. Notandum 2. quod taxa justitiam stipendii Missæ non debet computari quantum est victus diei, ut dicunt Caj. et Sot., dum sacerdos in celebranda Missa non insumit nisi minimam diei partem; sed est illa quæ determinatur aut a Synodo diocæsana, aut a consuetudine, aut ab Episcopo loci ut dicunt communiter Suar. Busemb. Conc. Tamburin. etc.; et sic declaravit sacra Congregatio (5). Et huic taxæ tenentur stare etiam Regulares, ut etiam dicunt communiter Vasq. Molin. Conc. et Viva cum alia declaratione S. C. (6). Quapropter

(3) 3. p. q. 79. a. 5. — (4) Lib. 6. n. 312. v. hic autem. — (5) Lib. 6. n. 319. — (6) N. 320.

ter recte dicit Roncag. quod si testator reliquit Missas celebrandas non taxata eleemosyna, celebrandæ sunt ad taxam communem, aut taxandæ sunt juxta loci consuetudinem, prout etiam declaravit S. C., habita ratione hæreditatis pinguis aut tenuis (1).

62. Notandum 3. quod quamvis sacerdotes non possint exigere stipendium majus taxa, nihilominus non prohibet consuetudo, nec prohibere potest Episcopus quominus recipiatur majus solito, si spontaneè eis offertur, ut recte dicunt Less. Lugo Suar. Bonac. cum Decreto S. C. (2). Contra bene potest Episcopus prohibere ne acceptetur stipendium minus justo pretio, saltem infimo, quod nostris regionibus est valor Caroleni sive Julii, ut declaravit S. C. Conc. et docent Suar. Bonac. Ronc. et Lambertini *Notif.* 56. n. 11., contra Sot. et Navar., qui pro se citant s. Thomam (3). Et in casu quo Episcopus prohibet, tenentur subditi obedire, esto Soti opinio esset probabilis; nam in dubio an Superior excedat nec ne suam potestatem, tenentur subditi obedire (4); vide dicta *Tract.* 13. n. 17. ad notand. 5. In casu tamen quo sacerdos acceptasset illud tenue stipendium inferius justo (quicquid dicant nonnulli auctores), non potest ipse diminuere numerum Missarum, nec applicare unam Missam pro duobus, qui medietatem stipendii pro qualibet Missa obtulissent, ut decrevit Innoc. XII. in sua Bulla *Nuper* confirmante Decretum S. C. editum jussu Urbani VIII. (vide n. 88. *Decret.* 2. in calce hujus Tractatus.) Hoc tamen intelligitur, cum sacerdos acceptat celebrare certum numerum Missarum pro tali stipendio; secus autem cum non advertit eleemosynæ tenuitatem, ut animadvertunt Laym. Borbosa Ronc. Tourn. etc. Sacerdos autem qui promittit hæredi statim se celebraturum Missam pro testatore,

(1) Ib. dubit. 5. — (2) Ib. dubit. 2. — (3) 2. 2. q. 100. a. 3. — (4) L. 6. n. 320. dubit. 3.

habita ei fide de stipendio, tenetur celebrare ante solutionem; Salm Tap. Villalob. etc. (5).

63. Sed restat dubium an qui promittit unam Missam pro tenui stipendio, peccet graviter si eam omitat? Negant Castrop. Sporer Salm., etc., habita ratione stipendii quod non est materia gravis; sed probabilius affirmant Croix Holzm. Ronc. etc., quia in hoc non tantum attenditur stipendii valor, quantum damni gravitas quod proximo infertur, eum privando injuste (propter pactum conventum) fructu Sacrificii. Secus autem dicunt alii aa. cum Suar. Sanch., etc., si sacramentum fuerit gratis promissum, ex sententia probabilis, ut diximus *Tr.* 10. num. 127. quod simplices promissiones non inducunt gravem obligationem (6).

64. Notandum 4. bene licere sacerdoti pacisci de stipendio Missæ, cum illud est juxta taxam, aut consuetudinem; ita communiter Less. Laym. Castrop. Sot. Ronc. Salm. contra p. Concinam; quia licet stipendium non debeatur ex justitia, ut pretium Sacrificii, debetur tamen ex justitia ut sacerdotis sustentatio; ideoque bene potest deduci in pactum. Nec obstat *c. fin. de pactis*, ubi videntur prohiberi omnes pactiones circa spiritualia, quia hoc intelligitur (ut bene respondet Ronc.) de solis pactis illicitis, cum dicatur ibi: *Nam pactum turpe, vel rei turpis nullam obligationem inducit.* Et revera hæc pacta reprobantur a Tridentino (*Sess.* 22. *Decr. de observ. in celebr. Miss.*) circa eleemosynas Missarum, dum ibi præcipitur Episcopis ut prohibeant *importunas atque illiberales eleemosynarum exactiones*: dicitur *illiberales*, nempe illæ quæ sponte non sunt oblatae, sed importunæ extortæ (7).

65. Notandum 5. quod si quis recipit eleemosynam pro Missa, non potest eam dare aliis celebrandam,

(5) N. 320. v. casu autem. — (6) N. 317. quær. 3. et 4. — (7) L. 6. n. 320. dubit. 4.

retenta sibi stipendii parte. Hoc posito cum Decreto S. C. Concilii approbato ab Urbano VIII. et confirmato ab Innoc. XII. (vide num. 88. *Decr.* 3.); deinde damnata fuit ab Alexand. VII. hæc prop. 9. quæ dicebat: *Post Decretum Urbani potest sacerdos, cu. Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenta.* Et hoc dicebant hi auctores falso supponentes Decretum Urbani non fuisse acceptatum. Novissime autem Benedictus XIV. 30. Junii 1741. in sua Bulla *Quanta cura*, imposuit suspensionem ipso facto reservatam Pontifici in clericos, et excommunicationem papalem in laicos qui hoc agerent. Dicebant autem nonnulli dd. quod sacerdos qui hoc facit, licet peccet, non tenetur ad restitutionem partis retentæ; ita Suarez Navarr. Vasq. Bonac. etc.; et Viva dicit eam opinionem non carere probabilitate, dum qui recipit stipendium, jam acquisivit dominium, et contra jam satisfecit celebrationi per alium; sed hæc opinio post præfatam propositionem damnatam, videtur non posse sustineri; ideoque post præfatam damnationem communiter dicunt Vidal Correglia Croix Sporer Holzm. Concin. Tourn. et Mazzotta, quod sacerdos tenetur ad restitutionem, quia licet acquirat eleemosynæ dominium, at tamen illud acquirit juxta voluntatem eorum, qui dant eleemosynam; et qui eleemosynam præbet non solum petit Missam, sed etiam vult ut illa tali eleemosyna celebretur, nam majus stipendium facit ut ipse uberiorem fructum ex Sacrificio percipiat; itaque hæc intentio intrat in contractus substantiam, ideo si sacerdos partem stipendii retinet, injuste contra dantis voluntatem retinet (1). Præterea advertendum quod dicunt Croix Pasqual. Conc. et Viva quod si quis dat eleemosynam pinguem sacerdoti, quia eum singulari

(1) N. 322.

pietate virum habet, sacerdos non potest alii Missam celebrandam dare, qui simili pietate non habetur, licet integrum stipendium ei præbeat. Dicunt tamen Croix et Concina quod hoc non est damnandum sub gravi, nisi cum judicaretur hoc graviter laetum iri ab offerente (2). Cuinam autem facienda sit restitutio partis stipendii retentæ; Croix Pasqual. putant posse fieri tam ipsi offerenti, quam celebranti. Sed probabilius dicunt Sporer Holzm. et Tourn. quod fieri debet ipsi celebranti, quia cum transfertur ad ipsum onus celebrandi, transfertur etiam jus ad integrum stipendium juxta voluntatem offerentis (3).

66. Igitur cum recipitur eleemosyna pro Missa, debet illa integre exhiberi celebranti; sed excipitur primo si illud stipendium majus daretur alicui, non solum ratione Sacrificii, sed etiam intuitu personæ, conjunctionis, gratitudinis, aut paupertatis, et hujusmodi. Et non est necesse ut offerens eleemosynam hoc exprimat, sed sufficit ut ex circumstantiis hoc moraliter constet, ut communiter dicunt Passer. Mendo Ronc. Dicast. Viva et alii (4).

67. Excipiuntur 2. capellani beneficiati, qui possunt aliis celebrationem Missarum beneficii committere, tradito eis consueto stipendio; ita communiter dd., et patet ex approbatione ejusdem Innoc. XII. in cit. Bull. *Nuper ibid. v. Excipitur* 3. Et hoc idem licet capellano amovibili; ut dicunt Lugo Ronc. Holzman etc.; et ita declaravit S. C. Conc. (vide n. 88. *Decret.* 4.). Idem dicunt Viva Croix Gob., etc. de sacerdote cui commissa est celebratio Missæ perpetuæ. Idem quoque dicunt Ronc. Passer. Tamb. Ric. et alii de sacerdote qui celebrare debet pro aliquo pingui legato, quod ei relictum est cum onere celebrandi Missas pro tota vita ejus. Ratio est quia om-

(2) N. 321. v. hic autem. — (3) N. 322. v. cui autem. — (4) N. 321. v. ab hac.

nia Decreta huic adversantia loquuntur tantum de Missis manualibus (1).

68. Advertendum tamen quod præfata exceptio valet pro capellanis, non autem pro administratoribus ecclesiarum, nam isti nihil sibi possunt retinere ex stipendio Missarum, et nec pro expensis in Missarum celebratione faciendis, nisi alios ecclesiæ non haberent (2). Vide Decretum S. C. confirmatum ab Innoc. XII. n. 88. *Decret.* 5. Et hic obiter advertendum quod idem Innoc. XII. in præfata Bulla *Nuper*, ann. 1697. præcepit omnibus ecclesiarum administratoribus, ut expositam haberent tabellam Missarum tam perpetuarum, quam ad tempus (3).

69. Nonnulli dd. excipiunt etiam casum, in quo sacerdos, cui committitur celebratio, sponte omnino remitteret stipendii partem; ita Tourn. Ronc. Viva etc. Sed hæc opinio non est amplius sustinenda post præfatum Bullam Benedicti XIV. ubi §. 3. idem declaravit: *Non posse* (sunt verba Pontificis) *alteri sacerdoti Missam hujusmodi celebraturo stipendium seu eleemosynam minoris pretii erogari, etsi eidem sacerdoti Missam celebranti et consentienti se majoris pretii stipendium, seu eleemosynam accepisse indicasset* (4). Et ita nec est probabilis opinio Tamb., qui dicit quod executor testamenti, si Missas relictas a testatore celebrandas curaret alibi, ubi taxa est minor, posset sibi retinere superfluum, quia tunc excessus ille est fructus suæ industriæ. Sed hoc communiter reprobat a Viva Diana Ren. Ronc. Conc., quia executor nullum habet titulum quo superfluum sibi possit retinere, dum ille nunquam acquisivit dominium stipendii (5).

70. Quæritur 4. an sacerdos colligens eleemosynas pro Missis, possit aliquid retinere ob laborem suum? Negat p. Concina, ex eo quia Benedictus damnavit eum qui eleemosynas,

(1) L. ó. p. 321. v. idem. — (2) N. 322. dubit. 5. — (3) Vid. instr. conf. nov. part. 2. n. 406. — (4) L. 6. n. 321. v. excipiunt 2. — (5) N. 322. dubit. 2.

seu stipendia majoris pretii... colligens, Missas, retenta sibi parte... celebrari fecerit. Nihilominus non improbabiler affirmat p. Viva, semper ac merces illa correspondeat labori, et Missæ non sint traditæ ut celebrentur ab ipsomet, dum hæc merces est justa, et juxta offerentium voluntatem. Nec obstat id quod dicitur in eadem Bulla, quia hoc intelligitur prohibitum, cum quis consulto ad eleemosynas colligendas circumferretur, ut sic turpem faceret quæstum ex Missarum majoris pretii collectione, ut celebrari faceret minori pretio; secus vero si designatus ad id fuisset ratione officii (6).

71. Quæritur 2. an sacerdos qui hodie accipit pinguem eleemosynam ut celebret, possit efficere ut alius celebret pro seipso, promittens die crastino se celebraturum pro illo, qui die crastino celebraturus esset pro eleemosyna ordinaria; at die crastino ille pro Missa quam istius nomine celebrare deberet, offerret stipendium ordinarium ipsi ut celebret ipsemet? Affirmant Croix, et Mazzotta, quia hic, ut dicunt, non refinet partem pretii, sed permutat Missas, et dies. Sed ego in hoc adhæreo p. Concina qui id non admittit, dum videtur talis permutatio involvere turpem quæstum: nihilominus recte non adhæret, prout nec ego adhæreo ei, qui hoc de gravi damnaret, præsertim si paupertas excusat (7).

72. Notandum 6. loquendo de beneficiatis, pro quo teneantur applicare Missas. Circa parochos olim diversæ circumferebantur sententiæ; sed hodie per Bullam Benedicti XIV. *Cum semper*, 19. augusti 1744, statutum est parochum teneri applicare Missam pro populo in omnibus dominicis, et festis diebus (comprehenduntur etiam dies festi, in quibus Papa dispensavit opera servilia), et licet congruam non haberent sustentationem. Declaravit contra quod si parochia reditus uberes haberet, non tenetur, (ut alii volebant) applicare

(6) lb. dubit. 3. — (7) lb. dubit. 4.

sæpius Missam (1); vide dicta *tr.* 7. n. 29.

73. Loquendo de aliis beneficiatis non curatis, isti, quoties in beneficii fundatione non exprimitur, quod ipsi teneantur applicare pro fundatore, tenentur pro eo celebrare, ut declaravit S. C. Conc. (2). Et idem dicitur de capellanis confraternitatum, et Monialium qui celebrant ad hoc ut confratres, aut Moniales Sacro intersint: isti etiam pro illis tenentur celebrare; vide n. 88. *Decret.* 7. Nihilominus Lezana, Homob. Filib. Diana, Stephan. Salm. et alii communissime concedunt capellano posse quater, aut septies in anno celebrare pro anima sua, aut alicujus sibi stricte conjuncti, aut amici carissimi, aut benefactoris; quia in hoc præsumitur consensus fundatoris; modo nullum accipiat stipendium, ut bene advertunt Bonac. Gobat Holz. Pasqual. Elbel, Diana, Salmantic. et alii communiter; quia hoc esset contra mentem fundatoris. Præterea dicunt Suar. Azor. Bonac. Silvest. Salm. Busemb., etc. posse capellanum reverentiæ causa abstinere a celebrando semel in hebdomada, ut deducitur ex *cap. Significatum, de prebendis*, ubi dicitur quod capellani tenentur quotidie celebrare, *salva honestate, et debita devotione*. Hoc tamen dicunt Lugo, et Salm. cum aliis communiter, non intelligi, cum obligatio dirigatur ad celebrationem in aliqua ecclesia, v. g. si fundator dicat: *Volo ut in tali ecclesia quotidie celebretur Missa*; sed intelligi tantum cum obligatio dirigatur ad ipsum sacerdotem; et intelligi etiam, ut dicunt Gobat. Tambur. et Ronc. cum non constat de contraria fundatoris mente; quia si in fundatione exprimeretur ut quotidie celebretur Missa a capellano, aut ab aliis, tunc recte dicit Ronc. quod nullo die potest omitti Missa, et affert declarationem sac. Congregat. (3). Si vero capellanus

(1) L. 6. n. 324. v. quær. 2. et 325. — (2) N. 324. v. quær. 4. — (3) N. 332.

infirmaretur, cum infirmitas est brevis communiter dicunt Lugo. Lezana. Riccius, Diana, Busemb. et Salm. quod non tenetur celebrare per alium, modo fundator non expresserit ut nunquam alicubi Missa deesset, ut supra dictum est. Quamquam autem infirmitas dicatur brevis; alii nimis rigorose dixerunt esse illam quæ per decem dies non durat. Alii communius extendunt ad 15. ut Bonac. Anacl. Diana, et Elbel; pro hoc etiam adest Declar. S. C. Conc. apud Pitton. Alii extendunt ad mensem, ut Laym. Hurtado, et Salm.; et in hoc etiam convenit Concil. 7. Mediolanense (*Tit. de Miss.*), ubi dictum fuit: *Si capellanus saltem per annum celebravit in aliquo loco, si etiam per mensem ægrotet, adhuc integrant eleemosynam judicio Episcopi accipere potest*. Et denique Lugo, Nav. Filliuc. Dicast. Nald. Leand. extendunt usque ad duos menses, et adhæret p. Concina, et probabilem vocant Castrop. Dicast. et Busemb. (4). Notandum hic obiter Missam conventualem, quæ quotidie celebratur a clero, debere applicari pro benefactoribus in genere uniuscujusque ecclesiæ, ut præcepit Benedictus XIV. (5).

74. Dicunt autem Laym. Navar. Tambur. Pasqual. et Gobat. qui affert Decisionem Rotæ rom., posse præscribi tam circa numerum Missarum quam circa circumstantias appositas in fundatione, et dicunt sufficere spatium 20. aut 30. aut ad summum 40. annorum. Sed juxta veteriorem sententiam talis præscriptio non admittitur, dum in Tridentino sess. 25. c. 5. *de Reform.* interdicitur posse derogari omnibus oneribus injunctis, tam in fundatione, quam in quacumque alia pia dispositione, sive collatione beneficiorum; et Pius IV. in Bulla qua confirmavit Concilium, declaravit irritum quicquid in posterum contra illud factum fuerit, et ut dicit Croix cum aliis com-

(4) N. 333. — (5) N. 326.

munissime, clausulam Decreti irritantem ligare etiam ignorantes, et in casibus beneficialibus inficere titulum, et possessionem. Saltem dicimus in praxi primam sententiam cum difficultate posse esse probabilem, dum difficulter in beneficiis potest præsumi bona fides, cum præsumatur potius quod ipsi sciant leges beneficii (1).

75. Peccat igitur capellanus, qui non celebrat omnes Missas præscriptas a fundatore, aut si non celebrat in ecclesia, aut altari, aut hora destinata, ut communiter Lugo, Azor, Navarr. Tourn. Salmant., etc.; et peccat lethaliter (ut dicunt) si in hoc sæpe, et sine causa, aut sine dispensatione, delinquit. Dictum est primo sæpe, quia non peccabit graviter, si hoc raro fiet, v. g. semel, aut bis in mense, et tanto minus si permutabit tantum altare. Dictum est 2. *si sine causa* quia potest adesse causa quæ omnino excuset, ut si ecclesia restauratur, aut si altare sit execratum. Dictum est 3. *sine dispensatione*, quia Episcopus bene potest dispensare, ut alibi celebretur causa studii, infirmitatis, negotii, aut magnæ molestiæ ipsam ecclesiam adeundi, aut causa utilitatis ipsius ecclesiæ, aut similitationabili causa, ut dicunt communiter. Castrop Conc. Bardos, Ronc. Passer. Henriq. Busemb. Croix, Salm. Tamb. Mazzotta, etc. Ratio est quia tali dispensatione omittitur fundatoris voluntas tantum in accidentalibus et compensatur cum majori bono, cuius causa dispensatio intercedit; tanto magis quod Tridentinum *sess. 25. c. 4.* concedit Episcopis in certis casibus particularibus ultimas voluntates commutare posse: vide *infra tract. 20. n. 60.* Nihilominus recte advertunt Croix et Pasqual. non posse Episcopum dispensare, si testator in designanda ecclesia, et hora, rationem specialem habuisset ad populi commoditatem (2). Cæterum animadvertendum plura adesse Decre-

(1) Lib. 6. n. 329. — (2) Ibid.

ta S. C. Conc. apud Ferrar. (3), ubi dicitur semper pro hujusmodi dispensatione recurrendum Sedi apostolicæ. Si autem sacerdos celebraturus esset in altari privilegiato, et alibi celebraret, dicit Roncagl. teneri ad restitutionem, si eleemosyna esset pinguis, non autem si esset ordinaria; et nec si alibi lucraretur indulgentiam plenariam applicabilem pro defunctis, ut dicunt ipse Roncaglia, Anacl. Sporer, Elbel, etc. Advertunt hic tamen Azor. Bonac. Navar. Diana, Salmant., etc. quod non satisfacit qui in alio altari non privilegiato celebrat, applicando indulgentias calculatorum, aut imaginum benedictarum, quia hæc indulgentiæ non sunt tam certæ, quam sunt illæ altariorum (4). Peccat etiam capellanus, si per seipsum non celebrat, cum ita in fundatione est expressum: alias semper potest per alium celebrare, ut recte dicunt Salm. Dicast. Diana cum Campanile, et de hoc adest decisio Rotæ, et declarationes S. C. (5).

76. Notandum 7. quod reductio sive moderatio, aut commutatio onerum Missarum in fundatione impositarum hodie est interdicta Episcopis, ex decreto S. C. Concil. jussu Urbani VIII. edito, et confirmato ab Innoc. XII. vide *n. 88. Decr. 8.* Et facultas data a Tridentino *sess. 25. c. 4. de reform.* ut explicatur in præfato Decreto (quicquid dicant Salmanticens.) fuit tantum concessa ad moderandas Missas in fundatione impositas ante Concilium; itaque hodie reductio reservata est uni Sedi apostolicæ, quæ eam amittere solet ex justis causis, v. g. ob sacerdotum penuriam, ob stipendii tenuitatem, ob reddituum diminutionem, ob Ecclesiæ, aut Monasterii fabricam, aut ob alias necessitates (6).

77. Sed hic quæritur 1. an possit Episcopus diminuere numerum Missarum, cum ob reddituum tenuitatem (3) Ferr. bibl. t. 2. v. Capellania, n. 14. — (4) Lib. 6. n. 329. v. notand. 2. — (5) Num. 330. — (6) L. 6. n. 331.

tem non reperitur qui eas celebrandas assumat Affirmant Pasqual. Tambur. La Croix; sed negat p. Concina ex pluribus Decretis S. C. quibus vetatur Episcopis tam reducere, quam moderare onera Missarum. Hoc non obstant: dicit Fagn. cum Felin. hoc debere intelligi cum in fundationis limine jam poterat præfatis oneribus satisfieri ex redditibus tunc constitutis; sed in casu quo in principio sufficiebant, sed deinceps redditus sunt ita diminuti ut omnino non sufficiant, tunc dicit videri non esse Episcopis ablatam talem potestatem moderandi aut permutandi numerum Missarum concessam ipsis de jure communi in *c. Nos quidem, de Testam. (1)*, et idem dicit Pasqual. de oneribus officiorum, precum, aut eleemosynarum anniversariis annexarum, dicens quod prohibitio loquitur de reductio-
ne tantum Missarum (2).

78. Quæritur 2. an deficientibus redditibus, possit ex se ipso capellanus diminuere numerum Missarum, cum redditus in totum et sine sua culpa deficient? Certum est quod capellanus non tenetur celebrare, juxta sententiam communem, et per verba decreta S. C. (3). Si autem redditus deficient in parte, Escobar etiam pro certo habet posse capellandum diminuere numerum Missarum, cum testator determinavit eleemosynam, v. g. binos julios in Missam, quia tunc sicut augeri deberet numerus missarum, augescentibus redditibus. ita debet diminui, iis deficientibus. Major dubium est an capellanus posset diminuere numerum, cum testator Missarum, designavit numerum, et postea redditus diminuti sunt ut que ad deficientiam etiam stipendii ordinarii? Negant Tamb. Diana, Castrop. Mazzol. etc., tam ex Decreto Urbani superius relato, quam ex alio Decreto apud Croix, ubi dicitur quod etiam in tali casu recurrendum est ad Sedem apostolicam, licet *legatum*

(1) Ib. dubit. 1. — (2) N. 331. dubit. 3. — (3) N. 324. v. hic autem.

sit ita tenue (sunt verba Decreti) *ut non sit quivivetur onus illi injunctum subire.* Sed hoc non obstante, dicunt Busemb. Franc. de Lugo, Escob. Bordon. Pasqual. et alii apud Ronc. qui id probabile putat, hoc esse juxta testatoris mentem qui non præsumitur voluisse obligare capellanum ad celebrandum pro stipendio minori justo. Sed ad vitandum omne allucinationis periculum, advertit Roncagl. generaliter loquendo, ut recurratur ad Episcopi judicium (quod necessario requirunt in hoc casu Croix et Tournel.), aut saltem ad alium virum sapientem. Respondent autem Ronc. et Pasqual. ad Decreta opposita, quod hæc non esset reductio, et moderatio stabilis reservata Sedi apostolicæ, sed tantum cessatio obligationis juxta reddituum deficientiam nam Decreta loquuntur juxta mentem Tridentini *sess. 25. c. 4. de reform.* ubi non loquitur de redditibus diminutis, sed de solis eleemosynis in principio pro Missis celebrandis designatis, quas pro stipendii tenuitate non reperiuntur facile qui celebrent. Quicquid sit de hac opinione, recte advertit Tamb. quod si capellanus de præterito accepisset stipendium ordinario majus tenetur in futurum compensare, eundem numerum Missarum celebrando quoniam antea stetit commodo, deinde stare debet incommodo. Advertatur hic denique prohibitas esse Missas 30. Gregorianas a S. C. multis inconvenientibus refertas, utpote quia celebrandæ erant de defunctis successive etiam in festis duplicibus; prohibitiæ vero non sunt, si illæ 30. Missæ celebrentur ut fer ritus dierum (4).

79. Loquamur secundo loco de Missæ applicatione. Applicare Sacrificii fructum solius est sacerdotis; unde si Religiosus applicat Missam contra Superioris voluntatem, illicite quidem, sed valide applicat, ut recte docent Suar. Vasq. Laym. Lugo

(4) Benedict. XIV de Sacr. Miss. 1. 3. c. 23. n. 2.